

Δυρραχίω, και προσέτι εκ τῶν διαιρέσεων τῶν Ἀλβανῶν, ὧν ἄλλοι μὲν ἐτάσσοντο μετὰ τῶν Ἀνδεγαυηγῶν, ἄλλοι δὲ ἀντεπολιτεύοντο εἰς αὐτούς, και τελευταῖον ἐκ τῶν ἐν Βυζαντίῳ διενέξων, ὁ Στέφανος Δουσσάν ὄρμησε τῷ 1340 ἐκ Σερβίας και προελαύνων ἀδικόπως πρὸς μεσημβρίαν ἐν Θράκη, ἐν Μακεδονία και ἐν Θεσσαλία, ἐν Ἀλβανία και ἐν Ἡπειρῳ, και περιποιούμενος ἐπιτηδείως Ἀλβανούς και Ἑλληνας, ἐπωνόμασε μετ' οὐ πολὺ ἑαυτὸν αὐτοκράτορα Σερβίας και Ρωμανίας, δεσπότην Ἄρτης και κόμητα Βλαχίας. Οἱ Ἀνδεγαυηνοὶ περιορίσθησαν εἰς ἐλάχιστα τινα περὶ τὸ Δυρράχιον παράλια, οἱ δὲ ἐν Βυζαντίῳ ἐκινδύνευον νὰ ἀπολέσωσιν ἀπάσας τὰς ἐν Εὐρώπῃ κτήσεις και πρὶν ἔτι αὐταὶ κυριευθῶσιν ὑπὸ τῶν Τούρκων, διότι τῷ 1349 ὁ Δουσσάν κατήντησε νὰ ἐκπορθήσῃ και αὐτὴν τὴν Θεσσαλονίκην. Τότε τελευταῖον, τῷ 1350, ἐστράτευσε κατ' αὐτοῦ ὁ Καντακουζηνός και ἀναδείξας ἐν τῇ ἐκστρατεία ταύτῃ οὐ μικρὰν τῇ ἀληθείᾳ πολεμικὴν και πολιτικὴν δεξιότητα ἠνάγκασε τὸν Στέφανον νὰ συνομολογήσῃ συνθήκας, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ μὲν Ἀκαρνανία, ἡ Θεσσαλία, τὰ Σέρβια, ἡ Βέροια, ἡ Ἐδεσσα, τὸ Γυναικόκαστρον και αἱ περὶ Στρυμόνα κῶμαι μέχρι Φερῶν και Ταντεσσάνου ὄρους ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς ἡμετέρους, οἱ δὲ Σέρβοι διεφύλαξαν τὰ Ζίχνα, τὰς Φεράς, τὸ Μελένικον, τὴν Στρόμβιτζαν, τὴν Καστοριάν και τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Μακεδονίας. Ὁ Δουσσάν διετήρησε μὲν τότε πράγματι μέρος τῆς Μεγαλοβλαχίας και προσέτι τὴν Αἰτωλίαν και Ἀκαρνανίαν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀποθανόντος τοῦ ἰσχυροῦ ἐκείνου δυνάστου, τῷ 1355, τὸ μέγα κράτος τὸ ὁποῖον εἶχε συγκροτήσῃ κατεκερματίσθη, διότι ὁ Δουσσάν εἶχε περιπέσει εἰς τὸ λάθος νὰ το διανείμῃ ζῶν ἔτι μεταξὺ διαφόρων ἡγεμόνων, οἵτινες ἦσαν ὑποτελεῖς μόνον αὐτοῦ, και συνείχοντο μὲν ὑπὸ τῆς κραταιᾶς αὐτοῦ χειρός, ἐγένοντο δὲ ἀνεξάρτητοι ἅμα, ἐκείνου θανόντος, περιήλθεν ἡ ἀρχὴ εἰς τὸν νεαρὸν αὐτοῦ υἱὸν Στέφανον Οὐρῶς. Ὁκτώ δὲ προέκυψαν σερβικαὶ ἡγεμονίαι, α' ἡ περὶ τὸ Βαρδάριον χώρα, β' ἡ περὶ τὴν Ροδόπην ἀπὸ Φερῶν μέχρι Βαρδαρίου, γ' και δ' ἡ περὶ Σέρρας μέχρι τοῦ Ἰστρου χώρα, ε, ἡ καρὰ τὸν Ἰστρον χώρα ἐν Σιρμίῳ και Μασσούα, ς' αἱ κομηταὶ τοῦ Οὐσιτζ και Χέλμιζ' ἡ περὶ τὴν Ὀχριδα χώρα, και η' ἡ ἐν Θεσσαλίᾳ, ὧν οἱ ἡγεμόνες ἐκαλοῦντο δεσπῶται και σεβαστοκράτορες, κατὰ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰσχύοντας τίλους, τοὺς ὁποίους εἶχε παραδεχθῆ ὁ Δουσσάν. Καὶ ἐπεχείρησε μὲν τῷ 1356 ὁ δεσπότης Νικηφόρος Β', ὁ τοῦ Ἰωάννου και τῆς Ἄννης υἱός, νὰ ἀνακτήσῃ τὴν πατριὸν κληρονομίαν, ἀλλ' οἱ Ἀλβανοὶ, οἵτινες κατ' ἀρχὰς συνέπραξαν μετ' αὐτοῦ, ἔπειτα ἀντετάχθησαν. Τῷ δὲ 1358 συγκροτηθεῖσης περὶ Ἀχελῶν μάχης κρισίμου μεταξὺ Νικηφόρου, συναγομένου τούρκους τινὰς πειρατὰς, και τῶν Ἀλβανῶν ἀγομένων ὑφ' ἐνὸς τῶν μεγιστάνων αὐτῶν, τοῦ Καρόλου Τόπια, κατετροπώθη μὲν ὁ πρῶτος και ἔπεσεν ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ, κατελύθη δὲ ὄλοσχερῶς ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν τὸ δεσποτάτον τῆς Ἡπειροῦ. Ὁ ἡγεμὼν τῶν νικητῶν Κάρολος Τόπιας ἐπωνομάσθη βασιλεὺς Ἀλβανίας και μετ' ὀλίγον ἐγένετο κύριος αὐτοῦ τοῦ Δυρραχίου· Ἀλβανοὶ ὡσαύτως δυνάσται ἐκυρίαρχησαν τῆς Αἰτωλίας.

Νόμισμα τοῦ Στεφάνου Δουσσάν με λατινικὴν ἐπιγραφήν ἀναφέρουσαν τὸν τίτλον του ὡς αὐτοκράτορος.

Ἡ αὐτὴ πολυαρχία ἐπεκράτει και ἐν Πελοποννήσῳ, τῆς ὁποίας μέρος κατείχετο πάντοτε ὑπὸ φράγκων βαρῶνων, μέρος ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν και μέρος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τῇ φραγκικῇ ἰδίῳ Πελοποννήσῳ ἐξηκολούθει ἡ προτέρα ἀναρχία και προσέτι ἀδιάκοποι ἦσαν αἱ εἰς αὐτὴν ἐπιδρομαὶ τῶν τε Ἑλλήνων και τῶν Τούρκων. Ἐπειδὴ δὲ